

گفت‌وگو با «امین غفاری نژاد» کارشناس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمان

ابتلائات بنگاه‌های کوچک و متوسط صنعتی استان کرمان

امین غفاری نژاد کارشناس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کرمان می‌گوید: در استان کرمان در حدود یک هزار واحد صنعتی کوچک دارای پروانه بهره‌برداری تولید وجود دارد که در حدود ۹۰ درصد تعداد واحدهای صنعتی استان را شامل می‌شود. واحدهای صنعتی کوچک در حدود ۵۰ درصد اشتغال در بنگاه‌های صنعتی استان را به خود اختصاص داده‌اند. او با برشمردن چالش‌های فراراه بنگاه‌های صنعتی کوچک، فضای کسب‌وکار در این حوزه را سخت و دشوار می‌داند. وی یادآوری می‌کند که بیشتر بنگاه‌های کوچک صنعتی با توجه به نوع محصولات تولیدی به‌راحتی می‌توانند در نواحی و شهرک‌های صنعتی، مجوز تأسیس و پروانه بهره‌برداری دریافت نمایند. غفاری نژاد به تجربه موفق برخی بنگاه‌های تولیدی بزرگ در تربیت نیروی انسانی با ایجاد مراکز آموزشی در جوار کارخانه اشاره می‌کند که خود می‌تواند در تأمین نیروی انسانی کارآزموده برای بنگاه‌های کوچک نیز مفید و مؤثر واقع شود. مطالب این گفت‌وگو را در ادامه مطالعه نمایید.

صنعتی کوچک دارای پروانه بهره‌برداری تولید می‌باشند. عمده مسائل پیش روی بنگاه‌های کوچک شامل موانع اقتصادی و مالی، موانع قانونی، موانع سیاسی، موانع فرآیندی و اجرایی در نظام حاکم بر فضای کلان اقتصادی است. شفاف نبودن روش‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی در حوزه‌های مرتبط با بخش تولید در تشکیلات اداری از قبیل تأمین اجتماعی، امور مالیاتی و بانک‌ها و عدم

♦♦ در حمایت از بنگاه‌های خرد و کوچک و متوسط که واقعاً منبع معاش اکثریت است، چه اقداماتی صورت گرفته است؟

واحدهای کوچک در حدود ۹۰ درصد واحدهای صنعتی از لحاظ تعداد را تشکیل می‌دهند و از لحاظ اشتغال حدود ۵۰ درصد اشتغال واحدهای صنعتی در صنایع کوچک وجود دارد. با این حساب در استان کرمان بالغ بر هزار واحد

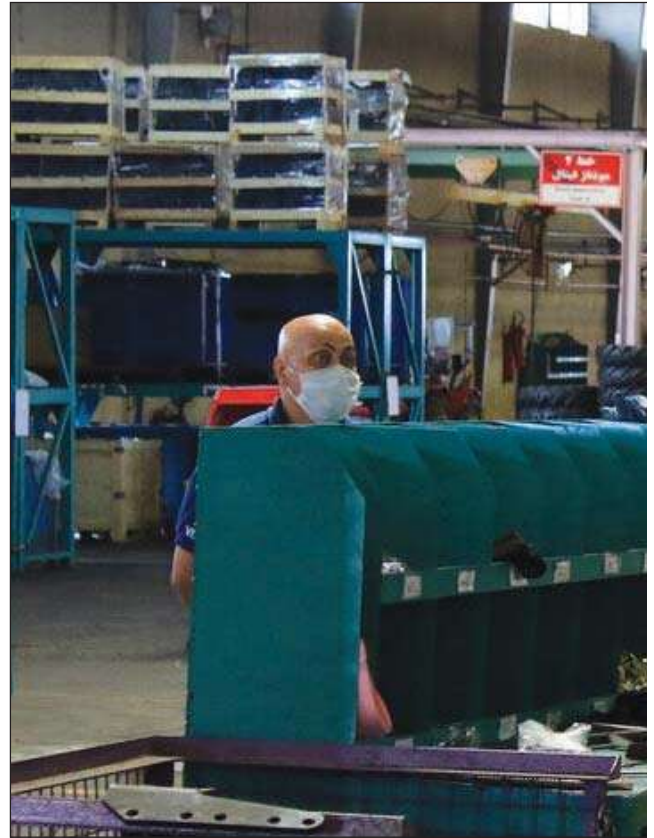
جلسه می‌دهند که تا پایان دی‌ماه سال جاری بیش از ۱۰ جلسه با حضور استاندار و معاونین استانداری برای بررسی بیش از ۳۰۰ پرونده واحدهای مشکل‌دار تشکیل شده است.

◆ **عموماً عنوان می‌شود که یکی از مهم‌ترین چالش‌های بنگاه‌های کوچک محدودیت سرمایه است، این محدودیت را چگونه می‌توان چاره کرد تا دسترسی مناسب به سرمایه لازم در این بنگاه‌ها فراهم آید؟**

تأمین سرمایه در گردش برای تأمین مواد اولیه و همچنین تأمین سرمایه ثابت برای ایجاد واحدهای تولیدی از دیرباز یکی از مشکلات اصلی واحدهای تولیدی بوده است. لازم به ذکر است قسمت اعظم سرمایه و نقدینگی لازم برای تولید تنها از طریق سیستم بانکی کشور تأمین می‌شود که به دلیل عدم توان بانک‌ها در پرداخت تسهیلات با نرخ‌های مورد نیاز تولید، عملاً کمبود نقدینگی در بنگاه‌های تولیدی به‌عنوان یکی از چالش‌های پیش روی واحدهای صنعتی وجود دارد. لازم به ذکر است، نبود بازار مناسب برای فروش محصولات تولیدی در صنایع کوچک، مانع از گردش پول در واحدهای تولیدی شده و عملاً به دلیل عدم فروش و سودآوری مناسب در ازای تسهیلات اخذ شده از سیستم بانکی تعداد زیادی از بنگاه‌های کوچک در بازپرداخت اقساط تسهیلات بانکی دچار مشکل شده، به نحوی که مجبور به استمهال برای وام‌های بانکی خود می‌شوند.

◆ **مقررات سخت‌گیرانه برای ایجاد و توسعه صنایع کوچک عامل محدودکننده جدی است که باید برای رفع آن اقدام سریع انجام داد و امروز و فردا نکرد. در این خصوص چه راه‌کارهایی پیشنهاد می‌نمایید؟**

صدور مجوز تأسیس و پروانه بهره‌برداری برای واحدهای تولیدی در حال حاضر در شهرک‌های صنعتی، مناطق

● عکس: طاها اصغرخانی

اجرای به‌موقع مصوبات و تسهیلات و امتیازات ویژه‌ای که در موارد خاص و به مدت محدود برای این بنگاه‌ها در شرایط بحرانی از طرف دولت در نظر گرفته می‌شود از یک طرف و تأثیر و فشار ناشی از مباحث سیاسی کلان کشور که تبادلات تجاری و بازرگانی در تأمین مواد اولیه و بازار فروش واحدهای صنعتی را تحت تأثیر شدید قرار داده از طرف دیگر، عملاً فضای کسب‌وکار بنگاه‌های اقتصادی کوچک را سخت و دشوار کرده است. در حال حاضر در راستای حمایت از بنگاه‌های کوچک، اعطای تسهیلات تبصره ۱۸ و رونق تولید برای تأمین سرمایه در گردش و سرمایه ثابت جهت طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالاتر از ۶۰ درصد در کشور وجود دارد. همچنین به‌منظور رفع مسائل و مشکلات پیش روی واحدهای تولیدی کارگروه رفع موانع تولید استان با محوریت سازمان صمت و استانداری و مشارکت دستگاه‌های اداری مرتبط با امور اقتصادی از جمله سازمان تأمین اجتماعی، سازمان امور مالیاتی، بانک‌ها، سازمان محیط‌زیست، شرکت شهرک‌های صنعتی، اداره کل کار و امور اجتماعی، سازمان امور اقتصادی و دارایی به‌صورت ماهیانه تشکیل

در حال حاضر در

راستای حمایت

از بنگاه‌های

کوچک، اعطای

تسهیلات تبصره

۱۸ و رونق تولید

برای تأمین

سرمایه در گردش

و سرمایه ثابت

جهت طرح‌های

با پیشرفت

فیزیکی بالاتر

از ۶۰ درصد در

کشور وجود دارد.

ویژه تجاری و اقتصادی برای اکثریت متقاضیان به راحتی صورت می‌گیرد، تنها آن دسته از بنگاه‌های تولیدی که از لحاظ شرایط زیست‌محیطی دارای محدودیت استقرار در نواحی صنعتی می‌باشند و می‌بایست در خارج از شهرک‌های صنعتی مستقر شوند، برای اخذ زمین از امور اراضی و سایر زیرساخت‌ها از جمله تأمین آب و برق و گاز با مشکلات عدیده‌ای روبرو هستند. لازم به ذکر است که اکثریت صنایع کوچک با توجه به نوع محصولات تولیدی، در نواحی و شهرک‌های صنعتی امکان استقرار را دارا می‌باشند.

◆ بهره‌برداری از تکنولوژی مدرن و فناوری‌های روز دنیا عامل مهمی در توانمندسازی صنایع کوچک است، عاملی که عدم دسترسی به آن برای بنگاه‌های کوچک چالش بزرگ دیگری است. راهکار دسترسی مناسب و به‌موقع به این ابزار تعیین‌کننده در ادامه حیات بنگاه‌های کوچک و متوسط چیست؟

یکی از موانع پیش روی صنایع کوچک که در چند سال اخیر با شدت گرفتن مسائل تحریم نیز تشدید شده است، عدم ارتباط لازم و تبادل اطلاعات و انتقال تکنولوژی با شرکت‌های خارج از کشور است. لازمه حضور و ورود به بازار جهانی برای شرکت‌های ایرانی نیز تولید محصولات با کیفیت و قیمت رقابتی می‌باشد. در حال حاضر یکی از فرصت‌های خوب برای ارتباط مؤثر برای اخذ تکنولوژی‌های روز دنیا حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی است که در سطح کشور برگزار می‌شود. همچنین استفاده از ظرفیت‌های خوب اتاق‌های بازرگانی در تعاملات خارجی می‌تواند فرصت مناسبی برای سرمایه‌گذاران داخلی باشد.

◆ بدون شک دستیابی به منابع انسانی ماهر یک نقطه عطف در ادامه فعالیت‌های کمی و کیفی در صنایع کوچک است. راهکار پیشنهادی برای افزایش مهارت‌های فنی و شغلی کارکنان این بنگاه‌ها چیست؟ آیا در این زمینه به یک الگو دست یافته‌اید؟

نیروی انسانی متخصص و ماهر یکی از اصلی‌ترین سرمایه‌های بنگاه‌های تولیدی می‌باشد که علاوه بر ماشین‌آلات و تکنولوژی لازم برای تولید می‌تواند مزیت رقابتی یک بنگاه در نظر گرفته شود. در حال حاضر تأمین نیروی فنی کارآموده و ماهر یکی از چالش‌های اصلی بنگاه‌های تازه تأسیس می‌باشد. تجربه‌های زیادی تاکنون در زمینه تأمین نیروی انسانی متخصص

در مراکز علمی و دانشگاهی و واحدهای تولیدی کسب شده است. البته ذکر این نکته لازم است که اگرچه مراکز علمی و دانشگاهی و مراکز فنی و حرفه‌ای، به تنهایی خروجی مناسبی در تربیت نیروی ماهر نداشته‌اند، اما آموزش‌های این مراکز به‌عنوان پیش‌نیاز برای نیروی انسانی لازم است، ولی کافی نمی‌باشد. تجربه موفق تعدادی از بنگاه‌های صنعتی در تربیت نیروی انسانی ماهر با مراکز فنی و حرفه‌ای برای رشته‌های خاص می‌تواند راه مؤثری برای فراگیری و آموزش با کار عملی برای تربیت نیروهای ماهر و فنی باشد، همچنین کمبود مراکز آموزشی که به شکل عملی، دوره‌های آموزشی خاص را در استان برگزار می‌کنند به‌شدت احساس می‌شود. تجربه موفق در برخی واحدهای تولیدی بزرگ، ایجاد مراکز آموزشی در جوار کارخانه است که علاوه بر تربیت نیروی انسانی مورد نیاز خود امکان تأمین نیروی انسانی بنگاه‌های کوچک را نیز میسر می‌نماید.

◆ آیا تعطیلی بنگاه‌ها یا نیمه فعال شدن آن‌ها بنا به شرایط اجتناب‌ناپذیر بوده یا این‌که ناشی از عملکرد بد مدیران چه در دولت و چه در واحدهای تولیدی است؟

بنگاه‌های تولیدی همچون یک موجود زنده دارای یک سیکل و چرخه عمر هستند؛ متولد شده، بالغ می‌شوند، دوره رشد و در نهایت دوره افول و مرگ یک بنگاه شکل می‌گیرد. مشکل نیمه‌فعالی و تعطیلی یک بنگاه ناشی از عوامل داخلی و خارجی است. عوامل خارجی که متأثر از فضای پیرامون کسب‌وکار است، بسیار متغیر و غیرقابل پیش‌بینی است و تأثیر منفی و مخرب بر روند تولید بنگاه‌ها دارد. تشکیلات دولتی و عملکرد مدیران اقتصادی نیز تأثیر بسزایی در فضای کسب‌وکار دارد که به نظر می‌رسد عدم هماهنگی بین متولیان امر و نگاه جزیره‌ای دستگاه‌های متولی امور اقتصادی و سیستم بانکی استان از عوامل فعالیت نامطلوب بنگاه‌های تولیدی استان است. عوامل داخلی نیز در چرخه حیات یک بنگاه از تأثیر بسزایی برخوردار است. متأسفانه مدیریت بسیاری از بنگاه‌های تولیدی خصوصاً واحدهای خرد و کوچک یک مدیریت علمی و درست نیست و به دلیل عدم تجربه، تحصیل و اصول درست بنگاهداری، امکان ادامه حیات و توسعه را ندارند، عواملی که منجر به تعطیلی واحدهای تولیدی شده و یا با فعالیت در ظرفیت‌های پایین و غیر اقتصادی به‌صورت نیمه فعال در آمده‌اند. ◆◆

تشکیلات دولتی
و عملکرد مدیران
اقتصادی نیز تأثیر
بسیاری در فضای
کسب‌وکار دارد که
به نظر می‌رسد
عدم هماهنگی
بین متولیان امر
و نگاه جزیره‌ای
دستگاه‌های
متولی امور
اقتصادی و
سیستم بانکی
استان از عوامل
فعالیت نامطلوب
بنگاه‌های تولیدی
استان است.